

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

71. An Episcopi possit absolvere à graui, & enormi Clericorum percussione
seruos, & alios sub potestate constitutos? Idem dicendum est de viro, qui
in fraudem vxoris Clericum percuteret. Et si ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

ultra: quia tunc mihi videtur quod iudex, vel prudens, aut bonus vir non possit arbitrari non esse senes, id quod tantum sentire puto Abbatem, ubi supra. Et quamvis superioribus ætatibus iuulti ultra septuagesimum, & etiam octuagesimum annum extiterint valde fortes, & robusti, quos latè commemorat Menochius de *presumpt.* lib. 6. *presumpt.* 46. a. n. 6. ad 21. nihilominus hodie septuagesimum annu agentes, & multo magis excedentes, sunt valde debiles, & infirmi, & experiuntur labores, & dolores, multaque vitæ incommoda, ut tradit idem Menochius n. 21. Ac proinde citra omne arbitrium censendi erunt senes, & nomine infirmorum comprehensi, præsertim in casu nostro, ubi agitur de senibus inhabilibus ad suscipiendum longum iter ad urbem absque vitæ periculo. Et ideo individualiter pro casu nostro Gratianus in *discept. forens.* cap. 805. n. 18. post Innocentium, excusat senem, quamvis sit fortis, dicens eum posse ab excommunicatione contracta ob Clerici percussione absolvi ab Ordinario suo: quia periculosum est, senem proficisci. Addit etiam non esse illi injungendum ut cessante impedimento, Papæ se repræsentet; cum senectutis impedimentum nunquam cesset.

3. Sed, his non obstantibus, videtur probabilis opinio doctissimi Iuriconsulti Narbonæ, qui in *Analibus Iuris* an. 60. *quest.* 13. num. 5. ex Innocentio, & Sayro de *conf.* lib. 3. c. 28. n. 25. absolute docet, senes sexagenarios posse ab Episcopo absolvi, nec teneri Romam ad Pontificem adire ad obtinendam absolutionem pro gravi, vel enormi Clericorum percussione, cum eximius itineris labor, quo frangatur opus est, qui tam immensum iter aggreditur, merito in causa esse debeat, ut sexagenario tantumdem hoc privilegium impertiatur: nam, licet in huiusmodi ætate nonnullis robur, & optima membrorum expeditio contingat, hæc aded lassitudini, & infirmitati existit obnoxia, ut vix sine labore, & periculo, nedom viam perficere, verum neque proficisci valeat. Verum plus addit novissime Pater Fragolus de *Repub. Christ.* tom. 2. lib. 1. *disp.* 2. §. 3. n. 64. in fin. docet enim in terminis casus nostri, quod satis est, ut senex dicatur, si habeat annum quinquagesimum completum: & citat Corralium, & Grammaticum: sed tu cogita. Itaque, ut dixi, communiter Doctores requirunt annum septuagesimum. Ita tenet *ex leg. 2. Cod. qui ætate.* Castris Palauis tom. 6. *disp.* 3. *punct.* 23. §. 4. num. 18. & Leone de *conf. collect.* 5. num. 468. & seqq.

RESOL. LXXI.

An Episcopus possit absolvere à gravi, & enormi Clericorum percussione servos, & alios sub potestate constitutos?

Idem dicendum est de viro, qui in fraudem uxoris Clericum percuteret.

Et si supradicti fiant deflexu temporis sui juris, vel liberi, an teneantur adire Sedem Apostolicam?

Et advertitur, quod quando prædicti absolventur ab Episcopo injungendam esse illis satisfactionem aliquam pro recompensatione laboris in itinere. Ex p. tract. 4. Resol. 61.

Respondeo affirmative, *ex c. Relatum, de sent. excomm.* in duobus tamen casibus. Primò, si delinquant in fraudem domini, vel patris familiars, ut eant Romam, & se subtrahant obsequio debito domino, vel patri, recurrendo ad Sedem Apostolicam pro beneficio absolutionis. Secundò, si dominus, vel pater grave damnum patiat propter absentiam: nisi percussio sit tam gravis, vel enormis, & scandalosa, ut propter exemplum tollendum necessaria sit profectio

ad Sanctam Sedem. Gama de *Sacramentis præstandis ultimo supplicio damnatis*, q. 5. n. 22. Sayr. de *conf.* lib. 3. c. 28. n. 28. ubi dicit, quando absolventur ab Episcopo, injungendam esse illis satisfactionem aliquam pro recompensatione laboris in itinere: puta, Orationem aliquam, jejunium, vel disciplinam pro aliquo tempore; Holtenius in *d. c. Relatum, de sent. excomm.* & Astensis in *Summ.* p. 2. lib. 7. tit. 23. *arg. tertio*, §. *Undecimus*. Idem dicendum est de viro, qui in fraudem uxoris Clericum percuteret; & de libero, qui in fraudem patroni sui in hunc Canonem incideret, ut Romam irent; cum non sint sui juris, & ex eorum absentia uxor, & dominus in grave damnum incurrerent. Quod si prædicti fiant deflexu temporis sui juris, vel liberi, tenebuntur adire Sedem Apostolicam. Quod non puto verum, nisi quando excessus fuerit gravis, & enormis: quia absolute, & sine conditione poterant absolvi ab Episcopo ex prædictis causis de percussione levi, vel mediocri, quando dominus, pater familiars, uxor, & patronus ex eorum absentia sine culpa sua grave damnum paterentur, ut deducitur *ex c. Mulieres ex c. Relatum de sent. excomm.* Et hæc omnia latè docet Bosius in *discept. mor. de juris discept.* 1. dub. 13. num. 119. & seq. cum Fragol. de *Repub. Christi.* tom. 2. lib. 1. *disp.* 2. §. 3. n. 67. & alius.

2. Hinc non videtur admittenda doctrina Glossæ pro filio imo puberi leg. sup. act. 68. in *d. c. Mulieres, verb. Sui juris*, & quorundam aliorum sententiarum prædicta procedere in filiofamilias impuberi, non autem in pubescente, quem ait debere accedere ad Summum Pontificem pro absolutione: nam constat, prædicta procedere etiam in majori, & pubere existente in patris potestate: quia, ut dictum est in hoc casu consideratur non fragilitas ætatis, & impotentia delinquentis, sed jus patrum, & præjudicium tertij, quod præjudicium tertij ita consideratur in majori, sicut in minori, imò multo magis in majori, quàm in minori; cum pater ex filio majori possit consequi majus auxilium, & subventionem, quàm ex minori; præterquam quod de impubere adest alia dispositio, ut visum est *supra*.

3. Nota etiam, quod licet per *d. cap. Relatum*, servus non sit cogendus ire ad Sedem Apostolicam, sed possit, & debeat absolvi ab Episcopo in illis duobus casibus, nempe, si in fraudem domini manus violentas in Clericum injecerit, vel si ex itinere dominus absque sua culpa notabile damnum patiat, nihilominus in eodem capite est hæc limitatio, ut sit servus, qui in fraudem percussit, etiam cum præjudicio domini, mittendus pro absolutione ad Sedem Apostolicam, quando excessus esset valde gravis, & enormis, & ad scandalum, & pravum aliorum exemplum evitandum. Dummodo, ait textus, non sit tam gravis; & enormis excessus, ut propter vitandum scandalum, & tollendum exemplum huiusmodi servi ad Servum Servorum Dei venire debeant absolvi. Quod idem propter identitatem rationis, dicendum est de filiofamilias: ad quod etiam facit caput, *Cum illorum, de sentent. excomm.* ubi de hæc eadem re agitur quoad Religiosos se invicem percutientes. In tali enim casu, propter vitandum scandalum, non esse habendam rationem temporalis damni ipsius domini, vel patris, vult Summus Pontifex in eodem textu. Vbi tamen duæ conditiones enormitatis, & scandali tollendi per profectionem ad curiam conjunguntur, simulque requiruntur, & divisim non sufficiunt, ut Romam sint mittendi: ac proinde, si delictum non sit enorme, vel scandalum moraliter non timeatur, vel non censetur adeo grave, ut non possit aliis modis tolli, noluit Summus Pontifex omnino illud sibi reservare in grave damnum alterius. Et ita docet Suar. de *conf. disput.* 22. *sect.* 1. num. 86. & alij ubi *supra*.

Pro filio imo puberi leg. sup. act. 68.

* Sup. in act. quæ hæc est 68.